

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola: Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích

Fakulta: Pedagogická

Katedra: biologie

Datum odevzdání posudku: 13. srpna 2014

Diplomantka:

Lenka BĚLSKÁ

Aprobace: Př-pě – Che / ZŠ

Vedoucí diplomové práce

prof. RNDr. M. Papáček, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Badatelsky orientované učení ve výuce přírodopisu

62 stran, z toho 9 číslovaných stran příloh; 29 citovaných literárních pramenů a 13 internetových zdrojů (z toho 5 zdrojů převzetí obrázků)

Autorka se ve své práci zabývá výukou a učením konstrukcí úloh pro badatelsky orientované vyučování (dále jen BOV, = Inquiry-based education) na základní škole ve výuce přírodopisu. V rešeršní části práce (str. 8-30) vymezuje základní pojmosloví a charakterizuje současné inovační trendy vyučování včetně BOV. Prezentuje velmi stručnou metodiku (str. 31). Ve výsledkové části práce kvalitativně analyzuje obsah řady učebnic přírodopisu pro ZŠ od nakladatelství Fraus (str. 32-38) a předkládá dva návrhy vyučovacích hodin vedených BOV s tematikou „Nejvhodnější životní prostředí pro kvasinky“ a „Eroze zemského povrchu“. Svě návrhy opakovaně ověřila při výuce. V diskuzi pak autorka hodnotí obsah analyzovaných učebnic z hlediska BOV a výsledky vlastní výuky (str. 45-47).

Práce je psána stručným a srozumitelným jazykem a je přehledně uspořádána. Z formálního hlediska vcelku odpovídá nárokům na diplomové práce kladeným. Poněkud překvapující je označení výsledkové části diplomové práce „Praktická část“ – což poněkud kontrastuje s jejím obsahem (např. názvem její podkapitoly „Analýza učebnic“).

Diplomantka řešila svůj diplomový úkol relativně dlouho (zadání v rámci původního oboru studia Bi/SŠ v roce 2009; nové aktualizované zadání v rámci nového oboru Př-pě/ZŠ v roce 2011). Při dokončování práce, v průběhu zaměstnání, už neměla možnost takového soustředění na problém, jaký poskytuje fakulta. Na druhé straně je ovšem třeba konstatovat, že poté, co splnila kromě diplomové práce všechny povinnosti studijního plánu a nastoupila do školské praxe, jí tato situace umožnila návrhy ověřit ve výuce s žáky. Práce tak přináší konkrétní, praxí užívání ověřené návrhy vyučovacích hodin.

Ve finální fázi řešení diplomového úkolu a psaní diplomové práce pracovala diplomantka zcela samostatně. Proto považuji poděkování vedoucímu diplomové práce, uvedené na jedné z nečíslovaných úvodních stran, za téměř nepřipadné a z jeho pohledu nezasloužené, stejně tak, jako uvedení dedikace projektu S-TEAM, který skončil již v roce 2012. Právě pro autorčinu samostatnost je pro mě výsledná podoba předložené práce ve srovnání s dříve ke konzultaci předloženými dílčími částmi textu pozitivem.

K předložené diplomové práci mám následující základní připomínky a k její autorce několik dotazů:

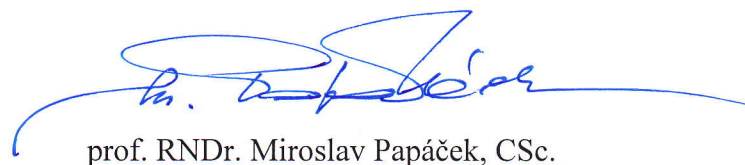
- Předložená diplomová práce poměrně minimalistická; naplňuje a sleduje úkoly jejího zadání, ale z hlediska věcného rozvedení obsahu jejich řešení – minimálním způsobem.
- Anotace informuje o věcném obsahu práce poněkud nadsazeně, pokud je v ní uvedeno, že autorka „zkoumala aktivizující a inovativní vyučovací metody“. Autorka uvádí jejich přehled a charakteristiky. Tj., skutečně se těmito metodami na základě údajů z literatury zabývala, ale těžko lze hovořit o jejich zkoumání.
- Těžištěm zadání diplomového úkolu bylo BOV ve výuce přírodopisu. Rešeršní část práce se ale k této tématice propracovává velmi „zešíroka“ a problematika BOV, je tak pouze její minoritní částí. Dosavadní zkušenosti či náměty pro využití BOV ve výuce přírodopisu uváděné v dosud publikované literatuře nejsou v rešeršní práci prakticky vůbec reflektovány. Stejně tak citovaná literatura, zabývající se problematikou BOV, je nepočtená, a to přesto, že lze např. na internetu nalézt desítky článků (zejm. zahraničních), které se k jeho problematice vztahují.
- V kapitole Metodika autorka uvádí, že při přípravě návrhů výukových hodin s BOV pro ni byla inspirací Paschova a kol. (1998) práce, ale konkrétní metodiku konstrukce výuky pro BOV neuvádí, i když tato metodika byla v českém prostředí propracována např. její mateřskou fakultou nebo projektem Badatelé cz (sdružení TEREZA, Praha), jehož výstupy jsou dostupné na internetu.
- Návrhy dvou vyučovacích hodin jsou dokládány kromě textu výsledkové části i přílohami. V návrzích obou hodin ale čtenář jako jejich finální fázi sice nalezne konstatování o prezentacích žáků, ale těžko nalezne moment, závěrečné diskuse (co mohlo být jinak, co lze vysvětlit jinak, co se nepovedlo). Je otázkou, zda tato diskuse při ověřování proběhla a byla jen zamlčena díky strohosti textu nebo neproběhla. Stejně tak, pokud byla výuka opakovaně ověřována, se nabízí otázka – Proč nejsou výsledky ověřování navržených hodin BOV dokumentovány – např. fotografiemi experimentů v učebně a kopiemi vyplněných pracovních listů žáků?
- Podkapitola Diskuze 4.2 Zhodnocení výuky má převážně charakter subjektivního hodnocení výsledků. Chybí v ní jakákoli konfrontace autorčiných poznatků s literaturou. Proto pro obhajobu vznáším dotaz, zda autorka nenalezla nějakou literaturu, která by konfrontovala výsledky BOV s klasickým transmisivním vyučováním? Pokud ano, mohla by komisi seznámit se závěry takových publikovaných šetření a srovnání?

Závěr:

Diplomantka splnila zadaný diplomový úkol i jeho dílčí cíle. Předloženou práci doporučuji v rámci studovaného oboru Učitelství přírodopisu – pěstitelství pro základní školy k obhajobě a vzhledem k uvedeným připomínkám ji navrhuji klasifikovat

- dobře -

2014-08-13

prof. RNDr. Miroslav Papáček, CSc.